

ΔΗΜΙΟΥΡΓΕΙ Η «ΠΡΑΣΙΝΗ» ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ; (Ιούνιος 2009)

Συγγραφέας: ΤΑΚΗΣ ΜΙΧΑΣ

Στην ομιλία του στο συνέδριο που οργάνωσε το περιοδικό «Economist» ο ηγέτης του ΠΑΣΟΚ Γιώργος Παπανδρέου προσδιόρισε ως εθνική στρατηγική για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας τις προτεραιότητες που σχετίζονται με την εφαρμογή της «πράσινης» ανάπτυξης. Ο Γ. Παπανδρέου μιλώντας για την «πράσινη» ανάπτυξη Αναλυτικότερα, μίλησε για επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και σε νέες τεχνολογίες, φιλικές προς το περιβάλλον, για πρακτικές που εκπέμπουν λιγότερα απόβλητα και ρύπους, για ολοκληρωμένες πολιτικές για τη διαχείριση του νερού και την προστασία και βιώσιμη αξιοποίηση των φυσικών μας πόρων, για ενίσχυση της πράσινης επιχειρηματικότητας, με στροφή στα πιστοποιημένα, επώνυμα, στα ποιοτικά και ασφαλή προϊόντα, στον αγροτοδιατροφικό τομέα, στη βιώσιμη αλιεία και κτηνοτροφία, αλλά και στην προώθηση τουριστικών υπηρεσιών υψηλής ποιότητας, με σεβασμό στο περιβάλλον και στην παράδοση.

Είναι γεγονός ότι η λεγόμενη «πράσινη» ανάπτυξη βρίσκεται στο επίκεντρο της οικονομικής πολιτικής πολλών χωρών - με προεξάρχουσες βορειοευρωπαϊκές χώρες όπως τη Δανία όπου ο μακροπρόθεσμος οικονομικός προγραμματισμός έχει ως κεντρικό πυρήνα την ανάπτυξη και εκμετάλλευση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Δεν υπάρχει επίσης αμφιβολία ότι εκ πρώτης όψεως η «πράσινη» ανάπτυξη φαίνεται να έχει μόνο οφέλη για τη χώρα που την εφαρμόζει: οδηγεί σε αύξηση της απασχόλησης, σε βελτίωση του περιβάλλοντος, ενώ παράλληλα μειώνει την εξάρτηση από τις παραδοσιακές ρυπογόνες και μη ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Απ' αυτή, λοιπόν, τη σκοπιά δεν είναι παράδοξο ότι η έννοια αυτή είναι τόσο δημοφιλής σήμερα.

Όμως υπάρχουν και ορισμένα προβλήματα. Ένα από αυτά αφορά τον ρόλο του κράτους στην «πράσινη» ανάπτυξη. Οι προοπτικές ενός προγράμματος δημόσιων επενδύσεων ή επιδοτήσεων ή φοροαπαλλαγών που θα στηρίξουν την πράσινη ανάπτυξη εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τη φύση του κράτους που τις εφαρμόζει. Είναι προφανές ότι τα αποτελέσματα θα είναι εντελώς διαφορετικά σε χώρες όπως η

Δανία, όπου η διαφθορά του δημόσιου τομέα βρίσκεται στο χαμηλότερο επίπεδο παγκοσμίως σε σχέση με την Ελλάδα που βρίσκεται στο υψηλότερο στην Ευρώπη. Αν δεν λυθεί πρώτα, λοιπόν, το πρόβλημα της διαφθοράς στην Ελλάδα, τότε οποιοδήποτε πρόγραμμα μαζικής κρατικής ενίσχυσης της «πράσινης» ή οποιασδήποτε άλλης ανάπτυξης απλά θα οδηγήσει σε ένα ακόμη θρίαμβο των «διαπλεκόμενων» συμφερόντων και σε καταλήστευση του δημόσιου χρήματος όπως άλλωστε συνέβη επανειλημμένως στο παρελθόν.

Ένα άλλο πρόβλημα αφορά την αποτελεσματικότητα των επενδύσεων σε «πράσινη» ανάπτυξη όσον αφορά την καταπολέμηση της ανεργίας. Σύμφωνα με μελέτη του Center for American Progress η απόφαση της κυβέρνησης των ΗΠΑ να δαπανήσει 100 δισεκατομμύρια δολάρια σε διάφορα «πράσινα» επενδυτικά προγράμματα θα οδηγήσει στη δημιουργία 2 εκατομμυρίων νέων θέσεων εργασίας. Μια άλλη έρευνα του Peterson Institute of International Economics έδειξε ότι οι δαπάνες σε «πράσινες» επενδύσεις δημιουργούν περισσότερες θέσεις εργασίας σε σχέση με τις παραδοσιακές επενδύσεις. Έτσι 1 δισεκατομμύρια δολάρια «πράσινων» δαπανών δημιουργούν 30.100 «έτη-εργασίας», ενώ για την κατασκευή δρόμων μόνο 25.200 «έτη-εργασίας». Επίσης προσωρινές φορολογικές απαλλαγές δημιουργούν μόνο 7.000 «έτη εργασίας».

Όμως από την άλλη πλευρά δεν πρέπει να λησμονεί κανείς ότι ο δημόσιος δανεισμός που χρηματοδοτεί τις δημόσιες επενδύσεις σε «πράσινη» ανάπτυξη έχει αποτέλεσμα τη μείωση των πόρων που έχει στη διάθεσή του ο ιδιωτικός τομέας. Άρα το ερώτημα το οποίο τίθεται είναι αν κάθε δολάριο ή ευρώ που δαπανά ο δημόσιος τομέας σε «πράσινη» ανάπτυξη είναι εξ ίσου αποτελεσματικό για την καταπολέμηση της ανεργίας σε σχέση με το αν τα χρήματα αυτά επενδύονταν από τον ιδιωτικό τομέα.

Στο ερώτημα αυτό η απάντηση είναι απογοητευτική. Η κυριότερη μελέτη έγινε στην Ισπανία, μια χώρα που παρέχει γενναίες επιδοτήσεις στις επενδύσεις για την «πράσινη» ανάπτυξη ιδιαίτερα στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς του συγγραφέα της μελέτης καθ. Gabriel Calzada Alvarez, οι επιδοτήσεις για επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ηλεκτρικής ενέργειας κοστίζουν στο κράτος 29 δισεκατομμύρια ευρώ. Αυτές οι επιδοτήσεις δημιούργησαν 50.200 νέες θέσεις εργασίας, κάτι που ισοδυναμεί με επιδότηση 570.000 ευρώ για

κάθε θέση εργασίας. Από την άλλη πλευρά ο ιδιωτικός τομέας δημιουργεί μια θέση εργασίας με το ήμισυ των χρημάτων που δαπανά το κράτος - δηλαδή με 260.000 ευρώ. Αν, λοιπόν, το κράτος είχε αφήσει τα χρήματα στα χέρια του ιδιωτικού τομέα, θα είχαν δημιουργηθεί 113.000 θέσεις εργασίας, δηλαδή περίπου οι διπλάσιες.

Όπως, λοιπόν, δείχνει η ισπανική μελέτη, στην ουσία οι κρατικές επιδοτήσεις στην «πράσινη» ανάπτυξη καταστρέφουν θέσεις εργασίας - συγκεκριμένα καταστρέφουν δύο θέσεις εργασίας για κάθε νέα θέση εργασίας την οποία δημιουργούν.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ», 1η Ιουνίου 2009, σ. 11.